AS VANGARDAS

ORIXE

- O termo vangarda pertence ao léxico militar “avant-garde”, é a parte do exército que vai en primeira liña de combate.
- No terreo artístico é pois a primeira liña de creación, a renovación radical nas formas e nos contidos, e ao mesmo tempo que se substitúen as tendencias anteriores por consideralas obsoletas.

DEFINICIÓN

Son movementos artísticos internacionais que se desenvolveron entre 1900-1930.
Representan unha ruptura e reacción contra a arte e a literatura do século XIX.

CARACTERÍSTICAS

- Actitude provocadora publicando “manifestos” nos que se ataca todo o producido antes, que se desbota por desfasado, ao mesmo tempo que se reivindica o orixinal, lúdico, desafiando modelos novos.

CARACTERÍSTICAS

- A liberdade creativa é o maior valor do artista.
- A arte non debe imitar a realidade, senón que ten que ser autónoma.
- Debe buscar a novidade e a orixinalidade.
- Ten un sentido lúdico e transgresor, que racha coas normas e coa tradición.

OS ISMOS

Os diferentes movementos de vangarda chámanse **Ismos** e constitúen diferentes maneiras de renovación da arte. Os principais son:

FUTURISMO

CUBISMO

DADAÍSMO

CREACIONISMO

SURREALISMO

ULTRAÍSMO

FUTURISMO

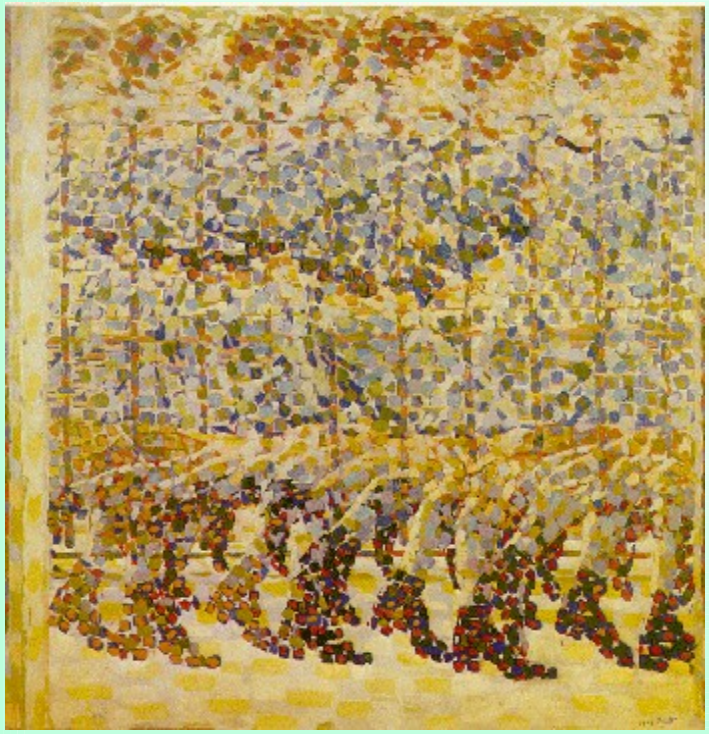

G. BALLA, *Nena correndo polo balcón*

- Creado polo Italiano Marinetti.
- Exalta a modernidade, a velocidade, as máquinas e o progreso.
- Rompe coa sintaxe e coa puntuación en literatura.

CUBISMO

Picasso. *As señoritas de Avignon*

- Descompón a realidade e recompona de novo mediante formas xeométricas.
- Destaca a técnica da colaxe.
- En literatura destacan os caligramas de G. Apollinaire

DADAÍSMO

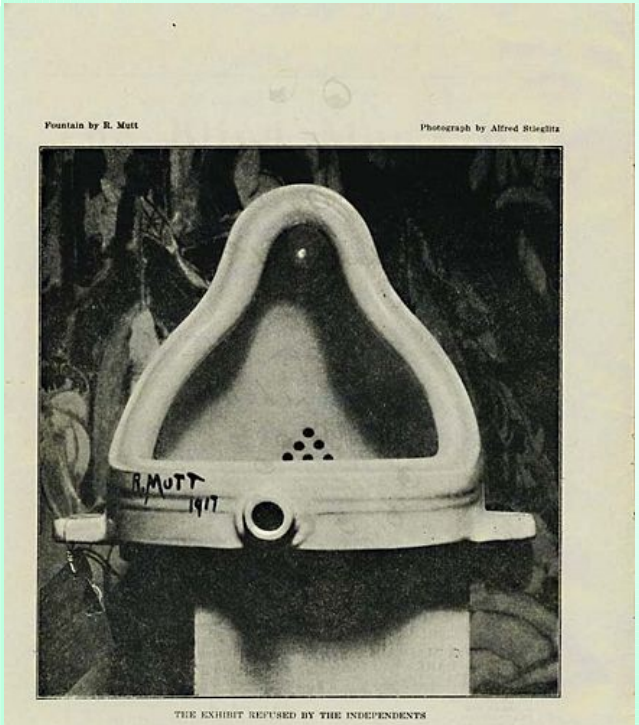

Marcel Duchamp, *A fonte*

- Nace en Suíza con Tristan Tzara.
- Negación de todo, concibe a arte como puro xogo.
- Movemento moi provocador.
- Pretende plasmar o caos e o absurdo que sente o artista ante a situación mundial.

SURREALISMO

Marc Chagall, *Eu e a aldea*

- Liderado por André Bretón.
- A arte debe expresar o subconsciente, os soños e as emocións máis íntimas.
- Creación da escritura automática, liberada da lóxica e da razón.

CREACIONISMO

- Principal representante é o poeta chileno V. Huidobro, que deixou pegadas na obra de Manuel Antonio.
- Reivindica o poema como pura recreación interior sen imitar a realidade.
- Destaca o uso da imaxe vangardista, irracional, ilóxica sen relación co referente real.

"...cun olor de esquecemento nos cabelos
cun soar de veas misteriosas"

ULTRAÍSMO

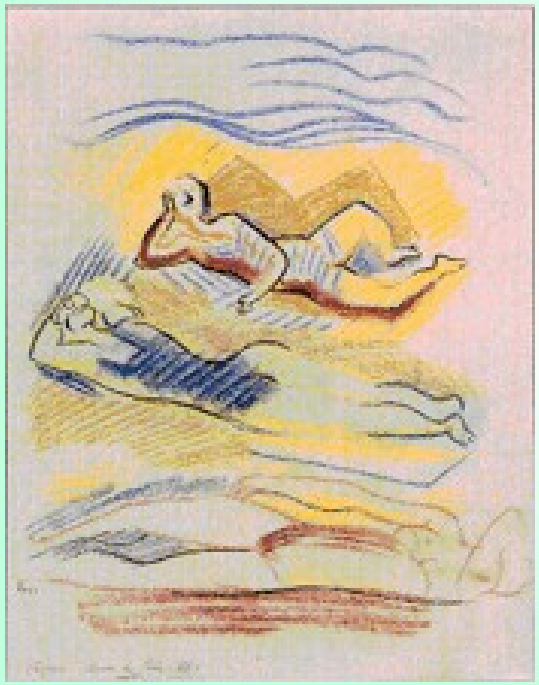

Juan, *Les pins*

- É un Ismo propio da literatura española.
- A súa estética baséase tanto na imaxe como na metáfora.
- Principais representantes: Guillermo de la Torre, Gerardo Diego...

AS VANGARDAS EN GALICIA

Seoane, *Mirando a ría*

Laxeiro, *O antroido*

Maside, *A sesta*

- Os movementos de vangarda europeos tamén influíron na pintura galega.
- Entre os anos 20-30 xorden pintores coñecidos como “os novos”.
- Destacan: Maside, Laxeiro, Seoane, Colmeiro ou Maruja Mallo, entre outros.

VANGARDAS LITERARIAS

- A influenza vangardista provocou unha renovación da poesía galega en catro liñas diferentes:

  1. **IMAXINISMO OU HILOZOISMO**
  2. **NEOTROBADORISMO**
  3. **VANGARDISMO OU CREACIONISMO**
  4. **SURREALISMO**

IMAXINISMO OU HILOZOÍSMO

OS PIÑEIROS MORTOS

Afiando o berro dos carros no campo
fende o sol-por amarelo.
Rube a lúa polo monte
para despedilo enterro.

As estrelas en ringleiras
alumean o vieiro;
O bosque despeitado
enloitóuse de silenzo.

Co ollar húmido do verde
camiñan os bois labregos,
levando os piñeiros mortos
no primeiro cadaleito.

-O serán cóncavo e fondo
Molla polo mar os ecos
Das doídas bateladas
Que pinga a campa do ceo-.

Ficóu chorando
o enorme e viudo vento,
buscándoos ás palpadelas
na horfandade do ermo.

Luis Amado Carballo

- A natureza é a grande protagonista. Paisaxe humanizada.
- Sucesión de imaxes plásticas e encadeadas.
- Poesía sensual, que combina elementos visuais e auditivos, pero o predominante é a cor viva, o cromatismo.
- Métrica sinxela, baseada nas formas populares, predominan versos curtos (octosílabo) e rima asonante.
- Poetas: Luís Amado Carballo

NEOTROBADORISMO

A dama que ía no branco cabalo
levaba un paño de seda bordado,
Na verde fror
as letras van de amor!

O cabaleiro do cabalo negro
levaba unha fita colléndolle o pelo.
Na verde fror
as letras van de amor!

No medio do río cambiaron as vistas,
el para o paño e ela prá fita.
Na verde fror
as letras van de amor!

As vistas lies virón no río cambiar
e o paño e a fita por se namorar.
Na verde fror
as letras van de amor:
con amor vivirás!.

Álvaro Cunqueiro

- Xorde polo influxo da lectura dos cancioneiros medievais.
- Recreación e reformulación de estilos e temas medievais, con imaxes propias da poesía moderna.
- Poetas: Fermín Bouza Brey, Álvaro Cunqueiro

VANGARDISMO

O MEU amor..!
A vida
prostituta e suicida
baila na noite dun cabaret
Todo iso mo contan as horas
Pola rúa
entebrada e espida.

O meu amor...!
Onte rachei un verso
nóctambulo e descamiñado

Anestesia que levo
Todo iso mo contan as horas
Eu vou sumerso.....

Manuel Antonio

- Máximo representante: Manuel Antonio.
- Debedor do creacionismo pero sen axustarse aos seus preceptos.
- Domino das imaxes sen referentes na realidade.
- Poesía humanizada.
- Preocupación pola lingua e polo nacionalismo.

SURREALISMO

ELA

Ela vestía os traxes curtos da primavera.

Andaba con paso de ribeira ou torso xacente
Deixando caír os brazos todo ao longo das súas máns máis
Imprevistas.

Alumna desprendida do ár
A mañán levaba a súa côr igoal que os vidros a levaban a ela.

Ela seguía andando a namorar.

Poemas do si e non. **Álvaro Cunqueiro**

- Poesía abstracta.
- A frase xérase por si soa cun esquema musical que pesa e a arrastra.
- Abundan símbolos, analoxías e sinestesias que se funden na profusa unidade das cousas.
- Álvaro Cunqueiro cultivou entre outros este movemento.